

נקודה למחשבה

מחשבה אקטואלית
מפרשת השבוע

פרשת תרומה

ארבע

מטרות. שלוש
מטרות ספציפיות ועוד
אחת שמבטאת את הקשר
הכללי שבין עם ישראל לאלוקיו.

- א. ונועדתי שם לכני ישראל.
'אתועד איתם בדיבור' (רש"י).
מהמשכן יוצאות הוראות-חיים
וארחות יושר. המשכן הוא המקום
ממנו יוצאת תורה והוראה לעם ישראל.
- ב. וקדשתי את אהל מועד... לכהן לי. המשכן
הוא מקום עבודת ה'. שם נציגי עם-ישראל
הנבחרים, הכהנים, מקריבים קרבנות לה'
ועובדים אותו כרצונו.
- ג. ושכנתי בתוך בני ישראל. המשכן מהווה יבית'
בו ה' שוכן בתוכו, בחיים היומיומיים שלנו. גם
מה שנראה כמו חומר הופך להיות קודש
בהתנהלות נכונה. הקב"ה שוכן - בתוך החיים
עצמם.

המטרה הרביעית, וידעו כי אני ה', היא מטרה
כללית של הרבה מאוד מצוות ובמשכן היא באה לידי ביטוי
ברמה גבוהה במיוחד.

אלו הם שלושת המטרות המרכזיות של המשכן.
אמנם, בכל חומש וחומש נראה כי ניתן דגש על מטרה
אחרת, לפי המאפיין של אותו החומש.

תיאור חנוכת המשכן מופיע שלוש פעמים בתורה,
בשלושה חומשים שונים. למרות שמדובר על אותו היום
בדיוק הניסוח והתיאור משתנה לגמרי מחומש לחומש.

כמה פעמים עמדנו על כך כי חלוקת התורה
לחמישה חומשים נפרדים מעידה על חלוקה עמוקה של
מסרים ודגשים שונים. לצורך הבנת השוני בין תיאורי

להתרומם ולרומם

הסדר של פרשיות השבוע אינו סדר כרונולוגי.

בשתי הפרשיות הקודמות למדנו על מעמד הר סיני
ועל המצוות שניתנו לעם ישראל. בתחילתה של פרשת
השבוע, פרשת תרומה, מצווה אלוקים על בניית המשכן.
רק בעוד שתי פרשות, בפרשת כי-תישא, נלמד על חטא
העגל.

אומר רש"י: אין מוקדם ומאוחר בתורה, מעשה
העגל קודם לצווי מלאכת המשכן ימים רבים היה שהרי
בי"ז בתמוז נשתכרו הלוחות וכיום הכפורים נתרצה הקב"ה
לישראל ולמחרת התחילו בנדבת המשכן והוקם כאחד
בניסן.

האירוע המקורי התרחש בסדר אחר. משה עלה
לשמים, שהה שם ארבעים יום וכשחזר ראה את מעשה
העגל. רק אחרי הריצוי שאירע ביום הכיפורים החלה
נדבת המשכן. אך התורה בוחרת להציג את האירועים
בסדר אחר. על מה שקרה כאשר משה ירד מההר נלמד
בפעם אחרת. עכשיו, מיד לאחר מעמד הר סיני, נעבור
ללמוד על המשכן וכליו.

מדוע?

על מנת להבין זאת עלינו להבין את מטרת המשכן
באופן כללי ואת האופן בו מופיע המשכן בחומש שמות
באופן פרטי.

בסיומה של פרשת תצווה מסכמת התורה את
תפקיד המשכן בעולם: וְנִעַדְתִּי שָׁמָּה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִקְדַּשׁ
בְּכַבְדִּי: וְקִדְשֵׁתִי אֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת אֹהֶרֶן וְאֶת
בְּנָיו אֶקְדָּשׁ לְכַהֵן לִי: וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהֵייתִי
לָהֶם לְאֱלֹהִים: וַיֵּדְעוּ כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְשִׁכְנֵי כְּתוֹכָם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיהֶם (שמות, כט, מג
- מז).

חנוכת המשכן נזכיר רק את המאפיינים העיקריים של שלושת החומשים הרלוונטיים.

חומש שמות, החומש בו אנו עוסקים, הוא החומש בו העם נוצר. בחומש זה מונחים היסודות האיתנים לקיומו של העם. בחומש ויקרא בא לידי ביטוי הקשר המיוחד של עם ישראל והקדוש-ברוך-הוא. קשר של רוממות וקדושה שמתאפיין הן בעבודה בבית ה' והן בדרישה לשמירת הקדושה בחיי היומיום. חומש במדבר הוא החומש בו העם לומד לחיות את חיי בכוחות עצמו. בארבעים השנים במדבר העם מתמודד עם קשיים ואתגרים ומקבל הוראות לחיים שאחרי הניסים התמידיים. לאחר הקדמה קצרצרה זו נוכל ללמוד את הפסוקים המתארים את חנוכת המשכן:

בפרשת פקודי נאמר כך: **כִּי עָנַן ה' עַל הַמִּשְׁכָּן יוֹמָם וְאֵשׁ תִּהְיֶה לַיְלָה בּוֹ לְעֵינֵי כָל בֵּית יִשְׂרָאֵל כְּכֹל מִסְעֵיהֶם: (מ, לח).** אלו המילים המסיימות את חומש שמות. המשכן הוא המנווט והמדריך בכל מסעי בני-ישראל. היסוד של עם ישראל הוא שגם בחיים עצמם שוכן אלוקים. המטרה השלישית שנכתבה בפרשת תצווה מקבלת כאן את עיקר הדגש, כי זוהי הדרך הטובה ביותר לחתום את חומש היסודות של עם ישראל. גם בתוך המסעות, גם בתוך חיי-החול, אלוקים נמצא.

בחומש ויקרא, בפרשת שמיני, מופיע בתיאור אותו היום משהו שכלל לא הוזכר בחומש שמות, קרבנות ועולות שהוקרבו ביום השמיני: **וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלְּפָנֵי ה' וַתֹּאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת הָעֹלָה וְאֶת הַחֲלָבִים וַיֵּרָא כָּל הָעָם וַיִּרְאוּ וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם (ויקרא, ט, כד).** חומש זה עוסק כאמור בקשר הקדושה. בכהונה ובקרבנות שמייחדים את הקשר הפנימי המרום שבין ישראל לבורא עולם. זו הסיבה שהתיאור לאותו יום-חנוכת-המשכן מתמקד בקרבנות ובקדושת אש ה', המטרה השניה שהוזכרה בפרשת תצווה.

לעומת שני מקומות אלו, בפרשת נשא שבחומש במדבר מתארת התורה את קרבנות הנשיאים, מנהיגי העם. חתימת-תיאור אותו היום היא

במילים: **וּבָכָא מוֹשֶׁה אֵל אֱהֵל מוֹעֵד לְדַבֵּר אֹתוֹ וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מִדְּבַר אֱלֹהֵי מַעַל הַכְּפֹרֶת אֲשֶׁר עַל אֲרֹן הָעֵדוּת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִּים וַיִּדְבֹּר אֱלֹהֵי (במדבר, ז, פט).** כאן, בחומש זה, העם לומד כיצד להתנהל בחיי היומיום. לכן, כאן ניתן הדגש על המטרה הראשונה שהוזכרה בפרשת תצווה. המשכן משמש כמקור ההוראות. כאן יש צורך להזכיר את הנשיאים, אלו שאחראים על ההנהגה ולהראות כיצד כל הוראות החיים ודרכי ההנהגה מיוסדים ומבוססים על דבר ה'.

•

בחומש שלנו, חומש שמות, אנו מקבלים את היסודות לכינונו של עם-ישראל. היסודות הללו הם שלושה. הכרת גדולתו של הבורא, חיים קהילתיים על פי הוראותיו והיכולת לקדש את החומר. להשתמש בחומר הגשמי ולרומם אותו ואת העולם כולו.

היסוד הראשון נלמד בפרשת יתרו. שם ראינו את מעמד הר סיני ואת גדולתו ורוממותו של אל-אדון-על-כל-המעשים. בפרשה הבאה, פרשת משפטים, למדנו איך הא-ל הגדול והנורא מבקש שננהל את חיינו-הקהילתיים. איך לתרגם למעשים את הרוממות שהשגנו בפרשת יתרו. פרשת ההתרמה למשכן היא ההשלמה של שלושת היסודות. בפרשה זו אנו לומדים כיצד לקחת את החומר ולנשאו אל על. אנו לוקחים כסף וזהב שבעולם אחר מסמלים את פסגת החומריות, חמדת-ממון ותאוות-בצע, ומעלים את אותו החומר לשימוש רוחני נכון.

כאן אנו מסיימים את השיעור המשולש של מעמד הר סיני. לראות רוממות, להתרומם ולרומם.

זהו המסר המאפיין כל-כך את עם ה'. איננו נדרשים להתנתק מעולם החומר. איננו מגבילים את ההתנהלות הדתית שלנו לבתי כנסת ומרכזים רוחניים. הפוך בדיוק. אנו מביטים למעלה אל הר סיני אבל חיים כאן בעולם הזה. מרוממים את החומר ומתרוממים הכי גבוה שאפשר.

רוצים להעיר? להאיר? | אתר 'נקודה למחשבה • הגות ומחשבה יהודית' | nekudalemachshava.co.il
מוזמנים לפנות בטלפון: 054-849-6992